

Maciej Kapalski*

Geneza i status prawny dokumentu gwarancji pochodzenia energii ze źródeł odnawialnych jako dokumentu potwierdzającego ślad środowiskowy, w świetle uregulowań krajowych. Uwagi *de lege ferenda*

Spis treści

- I. Wstęp – ramy prawne rozwoju instytucji gwarancji pochodzenia energii ze źródeł odnawialnych
- II. Geneza instytucji gwarancji pochodzenia energii ze źródeł odnawialnych
- III. Status prawny instytucji gwarancji pochodzenia energii ze źródeł odnawialnych
- IV. Ślad środowiskowy
- V. Uwagi *de lege ferenda*
- VI. Podsumowanie

Streszczenie

Główną przyczyną rozwoju i wsparcia wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych jest polityka energetyczna i klimatyczna Unii Europejskiej skoncentrowana na zwiększeniu efektywności wykorzystania dostępnych zasobów. Jest to szczególnie ważne w kontekście pakietu „3 × 20%”, który przewiduje zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych, wzrost efektywności energetycznej i wzrost energii odnawialnej na poziomie 20% w 2020 r., a w Polsce do poziomu co najmniej 15%. Celem artykułu jest analiza i ocena regulacji prawnych dotyczących instytucji gwarancji pochodzenia energii ze źródeł odnawialnych poprzez odniesienie zarówno do prawa Unii Europejskiej, jak i ustawodawstwa krajowego. Szczególna uwaga zostanie poświęcona samej instytucji gwarancji pochodzenia energii ze źródeł odnawialnych jako *sui generis* elementowi wsparcia wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych. W uwagach *de lege ferenda* Autor pragnie zwrócić uwagę na rosnący potencjał instytucji gwarancji pochodzenia, w szczególności jako dokumentu potwierdzającego ślad środowiskowy. Autor pragnie zwrócić uwagę, iż instytucja gwarancji pochodzenia jest dokumentem, który nie tylko pozwala na potwierdzenie efektu środowiskowego w postaci zmniejszenia tzw. śladu węglowego, lecz także jest potencjalnym elementem wsparcia dla wytwórców energii ze źródeł odnawialnych, który nie podlega kwalifikacji jako pomoc publiczna dla wytwórcy.

Słowa kluczowe: energia ze źródeł odnawialnych; gwarancja pochodzenia energii ze źródeł odnawialnych; guarantees of origin; ślad środowiskowy; ślad węglowy.

JEL: K23, K32, L90

* Absolwent Wydziału Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego na kierunku prawo; uczestnik seminarium doktorskiego; e-mail: maciej.kapalski@gmail.com; ORCID: 0000-0002-1090-3663.

I. Wstęp – ramy prawne rozwoju instytucji gwarancji pochodzenia energii ze źródeł odnawialnych

Polityka klimatyczno-energetyczna Unii Europejskiej już od początku lat 90. ukierunkowana jest na rozwój i wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii.

W dyrektywie¹ w sprawie odnawialnych źródeł energii, przyjętej w dniu 23 kwietnia 2009 r. ustanowiono, że do 2020 r. 20% łącznego zużycia energii brutto w Unii Europejskiej obowiązkowo pochodzić powinno ze źródeł odnawialnych, a w sektorze transportu państwa członkowskie zobowiązane są osiągnąć do 2020 r. 10% udział paliw ze źródeł odnawialnych. W dyrektywie określono także różne kierunki działań i mechanizmy, które państwa członkowskie mogą stosować, aby osiągnąć wyznaczone cele (systemy wsparcia, gwarancje pochodzenia, wspólne projekty, współpraca między państwami członkowskimi a państwami trzecimi) oraz ustanowiono kryteria zrównoważonego rozwoju w odniesieniu do biopaliw. Szczegółowe zobowiązania krajowe zgodnie z ww. dyrektywą państwa członkowskie UE określają w swych krajowych planach działania w zakresie energii ze źródeł odnawialnych.

W przypadku Polski zgodnie z dokumentem pn. Krajowy Plan Działania w zakresie energii ze źródeł odnawialnych udział energii ze źródeł odnawialnych w 2020 wynieść powinien co najmniej 15%².

Wspieranie i rozwój odnawialnych technologii nowej generacji to również kluczowe elementy poszczególnych polityk energetycznych, w tym i polskiej.

Zgodnie z aktualnie obowiązująca „Polityką energetyczną Polski do 2030 r.”³ oraz zgodnie z dokumentem rządowym pn. „Krajowy Plan Działania w zakresie energii ze źródeł odnawialnych” w celu zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego koniecznym jest rozwój i dywersyfikacja źródeł energii, a rozwój sektora odnawialnych źródeł energii wpisuje się w realizację tych celów.

Wszystkie te dokumenty, w swej treści bądź wskazują, iż jednym z elementów mających wpływ na bezpieczeństwo energetyczne jest rozwój sektora energetyki odnawialnej, tak poprzez zapewnienie optymalnych mechanizmów wspierających, a takim *sui generis* mechanizmem jest również możliwość uzyskania przez wytwórcę energii ze źródeł odnawialnych dokumentu gwarancji pochodzenia, albo wprost wskazują na wagę i cele środowiskowe związane z wykorzystywaniem bezemisyjnych źródeł energii. Dalej, zgodnie z założeniami projektu „Polityki energetycznej Polski do 2040 r.”⁴ ceny energii przekładają się na konkurencyjność całej gospodarki, co oznacza, że w latach następnych kwestia emisyjności sektora energii i oddziaływanie tego sektora na środowisko będzie wiodącym elementem warunkującym rozwój poszczególnych źródeł energii. Również wpływ sektora energii na gospodarkę i sam fakt emisyjności tego sektora będzie z pewnością elementem

¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dn. 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych zmieniająca i w następstwie uchylającą dyrektywę 2001/77/WE oraz 2003/30/WE (Dz. Urz. UE L 140 z 05.06.2009, str. 16, z późn. zm.). Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dn. 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych zmieniająca i w następstwie uchylającą dyrektywę 2001/77/WE oraz 2003/30/WE traci moc ze skutkiem od dnia 1 lipca 2021 r. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE straci moc w związku z wejściem w życie Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2018/2001 z dn. 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (Dz. Urz. UE L 328 z 21.12.2018, str. 82).

² W dniu 7 grudnia 2010 r. Rada Ministrów przyjęła dokument rządowy pn.: Krajowy Plan Działania w zakresie energii ze źródeł odnawialnych. Określa on krajowe cele w zakresie udziału energii ze źródeł odnawialnych zużyte w sektorze transportowym, sektorze energii elektrycznej, sektorze ogrzewania i chłodzenia w 2020 r., uwzględniając wpływ innych środków polityki efektywności energetycznej na końcowe zużycie energii oraz odpowiednie środki, które należy podjąć dla osiągnięcia krajowych celów ogólnych w zakresie udziału OZE w wykorzystaniu energii finalnej, dokument jest dostępny na stronach internetowych: <http://www.me.gov.pl/Energetyka/Odnawialne+zrodla+energii/Krajowy+plan+dzialan>.

³ Polityka energetyczna Polski do 2030 r. (<https://www.gov.pl/web/energia/polityka-energetyczna-polski-do-2030-roku>).

⁴ Ministerstwo Energii, Projekt Polityki Energetycznej Polski do 2040 r. Pozyskano z: <https://www.gov.pl/web/energia/polityka-energetyczna-polski-do-2040-r-zapraszamy-do-konsultacji1>.

wspierającym rozwój i funkcjonowanie rynku gwarancji pochodzenia jako pochodnych rozwoju odnawialnych źródeł energii, w tym także jako elementu *stricte* wskazującego na środowiskowy aspekt pochodzenia wytwarzanej energii⁵. Niewykluczone, iż w perspektywie kilku lat gwarancja pochodzenia energii będzie elementem nie tyle pożądanym, ile koniecznym, jeśli chodzi o funkcjonowanie przedsiębiorstw właśnie ze względu na *stricte* informacyjny charakter tego dokumentu, wskazujący konsumentom na środowiskowy aspekt wykorzystywanej w celach produkcyjnych przez nich energii. W tym znaczeniu, dziś instytucja gwarancji pochodzenia energii ze źródeł odnawialnych z instytucji niedocenianej i niewykorzystywanej w pełni w Europie, i w Polsce, może się okazać znacznie bardziej pożądaną instytucją niż systemowo ujęte mechanizmy wspierające rozwój odnawialnych źródeł energii. Z pewnością rola tej instytucji wzrośnie znacznie wcześniej niż pełne „urynkowanie” sektora energetyki odnawialnej. Powyższe jest tym bardziej możliwe, iż dokumenty krajowe w postaci projektu „Polityki energetycznej Polski do 2040 r.” zakładają, iż w celu zwiększenia konkurencyjności gospodarki są celowe działania ukierunkowane na działania: proefektywnościowe, w tym na poprawę świadomości ekologicznej, dywersyfikację wytwarzania energii oraz zwiększenie do 21% udziału OZE w finalnym zużyciu energii brutto w 2030 r.

Tym samym wzrost znaczenia instytucji gwarancji pochodzenia energii będzie się zatem wiązał z jednej strony z racjonalnym wykorzystaniem zasobów energetycznych, w tym z dalszym rozwojem OZE w Polsce w perspektywie do 2040 r., co w konsekwencji przyczyni się do wzrostu bezpieczeństwa energetycznego oraz będzie sprzyjać ograniczaniu wpływu sektora energetycznego na środowisko. Z drugiej zaś – wzrost znaczenia instytucji gwarancji pochodzenia energii będzie się nasilał wraz z rosnącym poziomem wiedzy obywateli ukierunkowanej na poprawę środowiska lokalnego oraz poprawę jakości powietrza.

II. Geneza instytucji gwarancji pochodzenia energii ze źródeł odnawialnych

Po raz pierwszy w prawodawstwie unijnym instytucja gwarancji pochodzenia pojawiła się w 2001 r. Ustawodawca unijny posłużył się terminem gwarancji pochodzenia w przepisach dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/77/WE z dnia 27 września 2001 r. w sprawie wspierania produkcji na rynku wewnętrznym energii elektrycznej wytwarzanej ze źródeł odnawialnych⁶, tj. w szczególności w motywach nr 10⁷ i nr 11⁸ tej dyrektywy, a także w przepisie art. 5 tej dyrektywy⁹.

⁵ W tym miejscu należy zauważyć, iż o *stricte* informacyjnym oraz kreującym wartość wizerunkową instytucji gwarancji pochodzenia energii wytwarzanej z wysokosprawnej kogeneracji w swym artykule wskazuje M. Krzykowski (Forum Prawnicze, 2017 nr 1, s. 62–63). W związku z powyższym kwestie dotyczące gwarancji pochodzenia energii wytwarzanej z wysokosprawnej kogeneracji z oczywistych powodów zostaną w niniejszym artykule pominięte.

⁶ Dyrektywa 2001/77/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dn. 27 września 2001 r. w sprawie wspierania produkcji na rynku wewnętrznym energii elektrycznej wytwarzanej ze źródeł odnawialnych (Dz.U. L 283 z 27.10.2001, str. 33).

⁷ Motyw Nr 10 (10) „Niniejsza dyrektywa nie wymaga, aby Państwa Członkowskie uznawały zakup gwarancji pochodzenia energii elektrycznej od innego Państwa Członkowskiego lub podobny zakup energii elektrycznej za element wypełnienia krajowego zobowiązania kontyngentowego. Jednakże w celu ułatwienia handlu energią elektryczną wytwarzaną z odnawialnych źródeł energii i udostępnienia konsumentowi przejrzystych kryteriów wyboru między energią elektryczną wytwarzaną z nieodnawialnych źródeł energii i energią elektryczną wytwarzaną z odnawialnych źródeł energii gwarancja pochodzenia takiej energii elektrycznej jest konieczna. Systemy dotyczące gwarancji pochodzenia same z siebie nie implikują prawa do czerpania korzyści z krajowych mechanizmów wsparcia, funkcjonujących w poszczególnych Państwach Członkowskich. Ważne jest, aby wszystkie formy energii elektrycznej produkowanej z odnawialnych źródeł energii były zaopatrzone w gwarancje pochodzenia”.

⁸ Motyw Nr 11 (11) Istotne jest również wyraźne odróżnienie gwarancji pochodzenia od wymiennych „zielonych certyfikatów”.

⁹ „Artykuł 5 Gwarancja pochodzenia energii elektrycznej wytwarzanej z odnawialnych źródeł energii

1. Państwa Członkowskie nie później niż dnia 27 października 2003 r. zapewnią, że w rozumieniu niniejszej dyrektywy, pochodzenie energii elektrycznej wytwarzanej z odnawialnych źródeł energii można potwierdzić gwarancją ich pochodzenia, na podstawie obiektywnych, przejrzystych i niedyskryminujących kryteriów, ustanowionych przez każde Państwo Członkowskie. Zapewniają one, że gwarancja pochodzenia jest wystawiana w odpowiedzi na odpowiadający tym kryteriom wniosek.

2. Państwa Członkowskie mogą powołać jeden lub więcej właściwych organów, niezwiązanych z działalnością wytwórczą i dystrybucyjną, do nadzorowania wystawiania gwarancji pochodzenia.

Pierwotnie założeniem projektodawców dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/77/WE z dnia 27 września 2001 r. w sprawie wspierania produkcji na rynku wewnętrznym energii elektrycznej wytwarzanej ze źródeł odnawialnych było wprowadzenie systemu gwarancyjnego, który miałby służyć realizacji celów wskaźnikowych przez poszczególne kraje członkowskie Unii Europejskiej oraz, który miałby na celu pokazywać rozwój sektora odnawialnych źródeł energii w poszczególnych krajach.

Przepisy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/77/WE z dnia 27 września 2001 r. w sprawie wspierania produkcji na rynku wewnętrznym energii elektrycznej wytwarzanej ze źródeł odnawialnych w istocie w zakresie instytucji gwarancji pochodzenia energii nie zostały implementowane do krajowego porządku prawnego. W tym miejscu wskazać należy, iż adresatami dyrektyw są określone każdorazowo przez dyrektywę państwa członkowskie, jednak co do zasady dyrektywy nie wywołują żadnych skutków, w szczególności normatywnych. Normatywny skutek związany z realizacją na terytorium danego państwa dyrektywy pojawia się z reguły dopiero wraz z jego realizacją w porządku prawnym krajowym, co związane jest z wdrożeniem postanowień dyrektywy poprzez akty prawa krajowego, tj. ustawy i rozporządzenia. Jednak powodem, dla którego przepisy tej dyrektywy w zakresie instytucji gwarancji pochodzenia energii nie zostały implementowane do krajowego porządku prawnego było nie tylko szczątkowe traktowanie instytucji gwarancji pochodzenia w tej dyrektywie, lecz także fakt, iż zgodnie z brzmieniem art. 5 ust. 1 oraz art. 9 tej dyrektywy państwa członkowskie wprowadzą ją w życie najpóźniej do dnia 27 października 2003 r., a jak wiadomo Polska jako kraj, zgodnie z aktem akcesyjnym, znalazła się w UE dopiero po 1 maja 2004 roku¹⁰. Z powyższego wynika, iż Polska nie była co do zasady adresatem postanowień tej dyrektywy.

Przepisy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/77/WE z dnia 27 września 2001 r. w sprawie wspierania produkcji na rynku wewnętrznym energii elektrycznej wytwarzanej ze źródeł odnawialnych z chwilą uchwalenia w 2009 r. dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych zmieniająca i w następstwie uchylająca dyrektywy 2001/77/WE oraz 2003/30/WE¹¹ utraciły moc i zostały implementowane w swym podstawowym kształcie do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady

3. Gwarancja pochodzenia:

– wyszczególnia źródło energii, z którego energia elektryczna została wyprodukowana, określając daty i miejsca produkcji, a w przypadku hydroelektrowni ze wskazaniem jej mocy;

– służy zapewnieniu producentom energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii możliwości wykazania, że, w rozumieniu niniejszej dyrektywy, sprzedawana przez nich energia elektryczna jest wytwarzana z odnawialnych źródeł energii.

4. Gwarancje pochodzenia, wystawione zgodnie z ust. 2, powinny podlegać wzajemnemu uznawaniu przez Państwa Członkowskie, wyłącznie jako dowód w kwestiach określonych w ust. 3. Wszelka odmowa uznania pochodzenia za taki dowód, w szczególności z przyczyn związanych z ochroną przed nadużyciem finansowym, musi się opierać o obiektywne, przejrzyste i niedyskryminujące kryteria. W przypadku odmowy uznania gwarancji pochodzenia, Komisja może zmusić stronę odmawiającą do uznania gwarancji, szczególnie w obliczu zastosowania obiektywnych, przejrzystych i niedyskryminujących kryteriów, na podstawie których takie uznanie następuje.

5. Państwa Członkowskie lub właściwe organy uruchamiają odpowiednie mechanizmy, aby zapewnić zarówno ścisłość, jak i rzetelność gwarancji pochodzenia oraz, w sprawozdaniu określonym w art. 3 ust. 3, ogólnie określają środki podjęte w celu zapewnienia systemowi gwarancji należytej rzetelności.

6. Po konsultacjach z Państwami Członkowskimi Komisja, w sprawozdaniu wymienionym w art. 8, rozważa, na jakich formach i metodach mogłyby się wzorować Państwa Członkowskie, w celu zagwarantowania pochodzenia energii elektrycznej wytwarzanej z odnawialnych źródeł energii. Gdy jest to konieczne, Komisja przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie propozycję przyjęcia wspólnych zasad w tym względzie.”

¹⁰ Traktat między Królestwem Belgii, Królestwem Danii, Republiką Federalną Niemiec, Republiką Grecką, Królestwem Hiszpanii, Republiką Francuską, Irlandią, Republiką Włoską, Wielkim Księstwem Luksemburga, Królestwem Niderlandów, Republiką Austrii, Republiką Portugalską, Republiką Finlandii, Królestwem Szwecji, Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej (Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej) a Republiką Czeską, Republiką Estońską, Republiką Cypryjską, Republiką Łotewską, Republiką Litewską, Republiką Węgierską, Republiką Malty, Rzeczpospolitą Polską, Republiką Słowenii, Republiką Słowacką dotyczący przystąpienia Republiki Czeskiej, Republiki Estońskiej, Republiki Cypryjskiej, Republiki Łotewskiej, Republiki Litewskiej, Republiki Węgierskiej, Republiki Malty, Rzeczypospolitej Polskiej, Republiki Słowenii i Republiki Słowackiej do Unii Europejskiej, podpisany w Atenach w dniu 16 kwietnia 2003 r. (Dz. U. 2004 Nr 90, poz. 864).

¹¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dn. 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych zmieniająca i w następstwie uchylająca dyrektywę 2001/77/WE oraz 2003/30/WE (Dz. Urz. UE L 140 z 05.06.2009, str. 16, z późn. zm.).

z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych zmieniająca i w następstwie uchylająca dyrektywy 2001/77/WE oraz 2003/30/WE. Ustawodawca polski ustawą z dnia 26 lipca 2013 r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2013, poz. 984)¹², implementował postanowienia dyrektywy 2009/28/WE do krajowego porządku prawnego. W ustawie tej uregulowano po raz pierwszy w Polsce kwestie związane z wdrożeniem do polskiego porządku prawnego instytucji gwarancji pochodzenia¹³ poprzez dodanie w ustawie – Prawo energetyczne (...) przepisów (rozdz. 2a) dotyczących instytucji gwarancji pochodzenia, w tym prowadzenia ich rejestru oraz zasad uznawania gwarancji pochodzenia i ich wygasania.

Zgodnie z postanowieniami dyrektywy 2009/28/WE, gwarancja pochodzenia winna być dokumentem wydawanym na wniosek producenta energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, który może stanowić dowód dla odbiorców końcowych o tym, jaki jest udział lub jaka jest ilość energii ze źródeł odnawialnych w ich koszyku energetycznym. Znamiennym jest, iż dyrektywa 2009/28/WE jednoznacznie wskazuje w preambule (w motywie nr 52)¹⁴, iż należy odróżniać „zielone certyfikaty” (jako elementy mechanizmów i instrumentów wspierających wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych) stosowane w systemach wsparcia (świadczenia pochodzenia) od instytucji gwarancji pochodzenia.

Zgodnie z postanowieniami dyrektywy¹⁵, ujętych w motywie 53¹⁶, ustawodawca unijny zakładał już w 2009 r. funkcjonowanie w perspektywie następnych lat rynku gwarancji pochodzenia, przy czym, jak również stwierdził ustawodawca unijny w motywie 56¹⁷ do preambuły, instytucje gwarancji pochodzenia nie mogą być elementem wsparcia sektora odnawialnych źródeł energii, co dodatkowo potwierdzone zostało w definicji w art. 2 pkt j dyrektywy 2009/28/WE, w której zdefiniowano instytucję gwarancji pochodzenia i która oznacza „elektroniczny dokument, który służy wyłącznie jako dowód dla odbiorcy końcowego, że dana część lub ilość energii została wyprodukowana ze źródeł odnawialnych”.

Zgodnie z wymogami dyrektywy 2009/28/WE kraje członkowskie Unii Europejskiej zobowiązane zostały wdrożyć system, w którym produkcja energii elektrycznej w oparciu o odnawialne źródła energii będzie rzetelnie zweryfikowana za pomocą tzw. systemu gwarancyjnego. Zgodnie z dyrektywą 2009/28/WE gwarancja pochodzenia wydawana miała być dla jednostki 1 MWh wytworzonej

¹² Ustawa z dn. 26 lipca 2013 r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustawy (Dz.U. 2013, poz. 984), zwana była tzw. małym trójpakietem energetycznym, gdyż oprócz kwestii dotyczących sektora odnawialnych źródeł energii regulowała także kwestie dotyczące funkcjonowania sektora gazowego oraz szeroko pojmowane kwestie dotyczące funkcjonowania sektora elektroenergetycznego w Polsce.

¹³ Podkreślenia wymaga, iż ustawa z dnia 26 lipca 2013 r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustawy (Dz.U. 2013, poz. 984), nie zawierała elementów dotyczących systemu wsparcia wytwarzania OZE, a tym samym wypełniała tylko niezbędne minimum nałożone wymogami dyrektywy unijnych. System wsparcia i modyfikacja funkcjonującego w Polsce systemu wsparcia OZE (świadczenia pochodzenia, zwane kolorowymi certyfikatami – tzw. zielone świadectwa) był w założeniu ówczesnego Ministerstwa Gospodarki materialem przyszłej legislacji i miał być zawarty w ustawie z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (...).

¹⁴ Motyw nr (52) „Gwarancje pochodzenia, wydane do celów niniejszej dyrektywy, służą wyłącznie jako dowód dla odbiorcy końcowego, że określona część lub ilość energii została wyprodukowana ze źródeł odnawialnych. Gwarancja pochodzenia może być przenoszona przez jednego posiadacza na innego niezależnie od energii, do której się odnosi. Jednak aby zapewnić, że jednostka energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii jest okazywana odbiorcy tylko raz, należy unikać podwójnego liczenia i podwójnego okazywania gwarancji pochodzenia. Energia ze źródeł odnawialnych, której gwarancja pochodzenia została sprzedana osobno przez producenta, nie powinna być okazywana lub sprzedawana odbiorcy końcowemu jako energia ze źródeł odnawialnych. Istotne jest, aby odróżniać zielone certyfikaty stosowane w systemach wsparcia od gwarancji pochodzenia”.

¹⁵ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dn. 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych zmieniająca i w następstwie uchylająca dyrektywę 2001/77/WE oraz 2003/30/WE (Dz. Urz. UE L 140 z 05.06.2009, str. 16, z późn. zm.).

¹⁶ Motyw nr (53) „Należy pozwolić, aby powstający rynek detaliczny energii z odnawialnych źródeł energii przyczyniał się do budowy nowych instalacji energii ze źródeł odnawialnych. Państwa członkowskie powinny więc mieć możliwość wymagania, aby dostawcy energii elektrycznej ujawniający swój koszyk energetyczny odbiorcom końcowym zgodnie z art. 3 ust. 6 dyrektywy 2003/54/WE uwzględniali minimalny udział gwarancji pochodzenia z niedawno wybudowanych instalacji wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych, pod warunkiem że taki wymóg pozostaje w zgodzie z prawem wspólnotowym”.

¹⁷ Motyw nr (56) „Gwarancje pochodzenia same w sobie nie dają prawa do korzystania z krajowych systemów wsparcia”.

energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, a jakiegokolwiek wykorzystanie gwarancji pochodzenia możliwe będzie w ciągu dwunastu miesięcy od wyprodukowania odpowiadającej jej jednostki energii. Po okresie dwunastu miesięcy gwarancja pochodzenia straci swą ważność. Dyrektywa 2009/28/WE wskazała także, że państwa członkowskie Unii Europejskiej zobowiązane są uznawać gwarancje pochodzenia wydane przez inne państwa członkowskie, z zastrzeżeniem sytuacji, gdy istnieją uzasadnione wątpliwości co do jej dokładności, wiarygodności lub autentyczności.

Institucja gwarancji pochodzenia energii wytworzonej ze źródeł odnawialnych, w świetle dyrektywy 2009/28/WE, jest ściśle powiązana z „zieloną energią” wytworzoną ze źródeł odnawialnych, a jej celem podstawowym jest poręczenie ekologicznego charakteru tej energii. Implementowany do krajowego porządku prawnego instrument gwarancji pochodzenia *de facto* będzie, w związku z rosnącą świadomością ekologiczną odbiorców energii, w perspektywie najbliższych kilku lat zyskiwać tylko na znaczeniu. Znaczenie to będzie rosnać wprost proporcjonalnie do liczby wytwórców energii, którzy tracić będą możliwość korzystania z instrumentów wsparcia wprowadzonych do ustawy – Prawo energetyczne ustawą z dnia 2 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz ustawy – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2004 Nr 91, poz. 875), która wprowadziła do krajowego systemu prawnego instytucje świadectwa pochodzenia energii, tj. tzw. zielone certyfikaty, będące jedynym systemem wsparcia OZE w Polsce do 1 lipca 2016 r., i które to przepisy, jako prawa nabyte wytwórców OZE, następnie zostały inkorporowane do przepisów ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii¹⁸. W istocie, od 2013 r. kwestia *stricto* wskaźnikowa instytucji gwarancji pochodzenia nie uległa zmianie do chwili obecnej, tj. do chwili, w której obowiązującą ustawą wspierającą rozwój odnawialnych źródeł energii w Polsce jest zmieniana w latach 2015 – 2018 ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (...) ¹⁹.

Trafnym jest zatem nadal pogląd, iż gwarancja pochodzenia nie ma żadnych funkcji w rozumieniu spełniania przez państwa członkowskie wymogów art. 3 dyrektywy 2009/28/WE (Kenig-Witkowska, 2011, s. 174), zgodnie z którym państwo członkowskie winno dbać o to, aby jego udział energii ze źródeł odnawialnych w 2020 r. odpowiadał co najmniej jego krajowemu celowi, tj. w przypadku Polski osiągnięcie co najmniej 15% energii ze źródeł odnawialnych zgodnie z przyjętym w dniu 7 grudnia 2010 r. Rada Ministrów dokumentem rządowym pn.: „Krajowy Plan Działania w zakresie energii ze źródeł odnawialnych”.

W tym miejscu wspomnieć należy, iż zasady i problemy funkcjonowania instytucji gwarancji pochodzenia (jakim jest niewątpliwie niska cena dokumentu gwarancji pochodzenia oraz znikomy środowiskowy charakter tej instytucji) nie są wyłącznie domeną krajową, a o problemach i o sposobie naprawy tej instancji prawnej szeroko dyskutuje się również w piśmiennictwie europejskim. W tym miejscu warto choćby przytoczyć poglądy J. Jansena (2016), który przedstawia propozycje wzmocnienia i ujednolicenia instytucji gwarancji pochodzenia, a także postulat przyjęcia w całej

¹⁸ Ustawa z dn. 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. z 2015 r. poz. 478), która oprócz nowych mechanizmów i instrumentów wspierających wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych (aukcyjny system wsparcia) zawierała te elementy, które wprowadziła ustawa z dnia 26 lipca 2013 r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustawy (Dz.U. 2013, poz. 984).

¹⁹ Ustawa z dn. 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (tj. Dz.U. 2018, poz. 2389), która oprócz nowych mechanizmów i instrumentów wspierających wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych (aukcyjny system wsparcia, system *feed-in tariff* oraz system *feed-in premium*) i rozwiązań dotyczących kontynuacji systemu wsparcia bazującego na tzw. zielonych certyfikatach, zawiera w sobie te elementy, które omówiono powyżej i, które zawierała ustawa z dnia 26 lipca 2013 r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustawy (Dz.U. 2013, poz. 984), która wprowadziła do systemu prawa w Polsce instytucję gwarancji pochodzenia.

Unii Europejskiej zharmonizowanych zasad pozwalających na transgraniczny obrót gwarancjami pochodzenia.

W związku z powyższym w tym artykule autor starał się będzie zwrócić uwagę na instytucję gwarancji pochodzenia, która jest dokumentem nie tylko pozwalającym na potwierdzenie efektu środowiskowego w postaci wykazania zmniejszenia tzw. śladu węglowego, lecz także potencjalnym *sui generis* elementem polityki ekologicznej mającym wpływ na polepszenie jakości powietrza, poprzez obowiązek wykorzystywania tak wytworzonej energii, np. w celach grzewczych.

III. Status prawny instytucji gwarancji pochodzenia energii ze źródeł odnawialnych

W tym miejscu należy również zwrócić uwagę, iż w piśmiennictwie prawniczym instytucja gwarancji pochodzenia, pomimo wyraźnych postanowień dyrektywy 2009/28/WE²⁰, jak i wcześniejszych postanowień dyrektywy 2001/77/WE²¹, nie zawsze była traktowana odmiennie od świadectw pochodzenia, będących w istocie elementem systemu wsparcia OZE. Nie można się zatem zgodzić, iż system gwarancji pochodzenia, mając cel ekologicznej certyfikacji pochodzenia energii, tj. cel *stricte* informacyjny, już w 2013 roku był systemem rozbudowanym (Wasiuta, 2013, s. 240–257). Autor już w tytule swego artykułu z 2013 r. pt. „Kształtowanie systemu gwarancji pochodzenia energii elektrycznej z energii odnawialnej” mylnie zakłada, iż system wsparcia OZE, funkcjonujący w Polsce od 2005 r. i bazujący na systemie świadectw pochodzenia, tj. tzw. zielonych certyfikatów, jest systemem gwarancji pochodzenia energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych. Tezę dotyczącą jednolitości systemu gwarancji pochodzenia z systemem świadectw pochodzenia już nawet w 2008 r. mylnie traktowano w piśmiennictwie prawniczym (Józwiak i Wierzbowski, 2008, s. 89–96). Choć w tym przypadku przyznać należy, iż Autorzy M. Józwiak i K. Wierzbowski starają się w jednym miejscu wyraźnie odróżnić w swym artykule gwarancje pochodzenia od świadectw pochodzenia²², wskazując trafnie na ekologiczny charakter gwarancji pochodzenia, a w innym miejscu, tj. w pkt 4 swego artykułu, pt. „Polskie regulacje prawne w zakresie gwarancji źródeł pochodzenia energii elektrycznej” analizują i oceniają system wsparcia OZE obowiązujący w Polsce, tj. *de facto* system świadectw pochodzenia.

Powyższe, niejednolite czasem traktowanie w piśmiennictwie prawniczym różnych instytucji, tj. instytucji gwarancji pochodzenia i systemu wsparcia OZE, bazującego na systemie „świadectw pochodzenia”, czyli tzw. zielonych certyfikatów, nie zmienia faktu, iż obie instytucje są w istocie systemami certyfikacji energii. Jednak inny jest ich cel i inny wymiar.

Instytucja gwarancji pochodzenia energii, implementowana do krajowego porządku prawnego w 2013 r., a następnie skutek zmian przepisów prawa energetycznego i w związku z uchwaleniem ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (t.j. Dz.U. 2018, poz. 2389), transponowana została w niezmienionym zasadniczo kształcie do tej ustawy (ustawa o odnawialnych źródłach energii).

²⁰ Vide ostatnie zdanie zawarte w motywie 52 preambuły do dyrektywy 2009/28/WE, t.j. „Istotne jest, aby odróżnić zielone certyfikaty stosowane w systemach wsparcia od gwarancji pochodzenia”.

²¹ Vide motyw (11) „Istotne jest również wyraźne odróżnienie gwarancji pochodzenia od wymiennalnych „zielonych certyfikatów”.”.

²² Ibidem, s. 92 (cyt. „Należy podkreślić, że gwarancja pochodzenia jest ściśle powiązana z „zieloną energią”, a jej podstawowym celem jest poręczenie ekologicznego charakteru energii. Natomiast tzw. zbywalne Zielone Certyfikaty posiadają wymiar handlowy i podlegają obrotowi niezależnie od fizycznego obrotu energią”).

Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (t.j. Dz.U. 2018, poz. 2389) oprócz uregulowanych w rozdziale 4 nowych zasad wsparcia (system aukcyjny wraz z kompleksowo ujętym systemem taryf gwarantowanych, tj. systemem *feed-in tariff* oraz *feed-in premium*) i rozwiązań dotyczących kontynuacji systemu wsparcia bazującego na tzw. zielonych certyfikatach zawiera w rozdziale 5 te elementy, które uregulowane zostały w art. 15 dyrektywy 2009/28/WE, tj. rozwiązanie dotyczące instytucji gwarancji pochodzenia energii ze źródeł odnawialnych oraz zasad dotyczących obowiązywania i ważności gwarancji pochodzenia²³.

Gwarancja pochodzenia energii elektrycznej wytwarzanej z odnawialnych źródeł energii w instalacjach odnawialnego źródła energii jest dokumentem poświadczającym odbiorcy końcowemu²⁴, że określona w tym dokumencie ilość energii elektrycznej wprowadzonej do sieci dystrybucyjnej lub sieci przesyłowej została wytworzona z odnawialnych źródeł energii w instalacji odnawialnego źródła energii, o czym stanowi art. 120 ust. 1 ustawy o odnawialnych źródłach energii (Muras, 2015).

Gwarancja pochodzenia jest ważna przez okres 12 miesięcy od dnia zakończenia wytwarzania energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii w instalacji odnawialnego źródła energii, objętej wnioskiem o wydanie gwarancji pochodzenia. Po upływie tego okresu gwarancja pochodzenia wygasa i podlega wykreśleniu z rejestru gwarancji pochodzenia²⁵.

Gwarancja pochodzenia jest wydawana na wniosek. Wniosek o wydanie gwarancji pochodzenia składa się do operatora systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego lub operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego, na którego obszarze działania została przyłączona instalacja odnawialnego źródła energii, w terminie 30 dni od dnia zakończenia wytworzenia danej ilości energii elektrycznej objętej wnioskiem²⁶. W tym miejscu należy zaznaczyć, iż wskazany w ustawie 30-dniowy termin, podobnie jak w przypadku świadectw pochodzenia, ma charakter materialny, co oznacza, że jeśli wniosek nie znajdzie się w tym terminie u operatora, nastąpi odmowa wydania gwarancji pochodzenia (postanowienie z 24 września 2008 r., XVII AmZ 38/08, niepubl., w którym SOKiK podkreślił, że „skutkiem uchybienia wskazanego terminu jest wygaśnięcie prawa o charakterze materialnoprawnym”, a także postanowienie SA w Warszawie z 13 maja 2010 r., VI Acz 664/10, niepubl. oraz postanowienie SA w Warszawie z 12.08.2010 r., VI ACz 1250/10, niepubl.) (Muras, 2015).

Wniosek wytwórcy musi mieć formę pisemną, a wytwórca OZE składa ten wniosek do operatora systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego²⁷ lub do operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego²⁸, na którego obszarze działania (dot. właściwego operatora) jest przyłączona instalacja odnawialnego źródła energii. Właściwy operator (operator systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego lub do operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego)

²³ Gwarancje pochodzenia do dnia 4 maja 2015 r. regulowane były przepisami rozdziału 2a ustawy – Prawo energetyczne, tj. od art. 11g do art. 11l ustawy – Prawo energetyczne w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 26 lipca 2013 r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2013, poz. 984). Ustawa z dn. 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz.U. 2015, poz. 478), uchylając przepisy rozdziału 2a ustawy – Prawo energetyczne, inkorporowała te przepisy do swej treści.

²⁴ Ustawa o odnawialnych źródłach energii zgodnie z art. 2 pkt 21, definiując odbiorcę końcowego odsyła do przepisów ustawy – Prawo energetyczne. W świetle art. 3 pkt 13 ustawy – Prawo energetyczne (...) odbiorcą końcowym jest odbiorca dokonujący zakupu paliw lub energii na własny użytek; do własnego użytku nie zalicza się energii elektrycznej zakupionej w celu jej zużycia na potrzeby wytwarzania, przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej.

²⁵ Art. 122 ust. 3 i ust. 4 ustawy z dn. 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (t.j. Dz.U. 2018, poz. 2389).

²⁶ Art. 121 ust. 2 ustawy z dn. 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (t.j. Dz.U. 2018, poz. 2389).

²⁷ Art. 2 pkt 23 ustawy z dn. 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (t.j. Dz.U. 2018, poz. 2389).

²⁸ Art. 2 pkt 24 ustawy z dn. 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (t.j. Dz.U. 2018, poz. 2389).

weryfikuje wniosek wytwórcy OZE, tj. oznaczenie wytwórcy, lokalizację, rodzaj i moc zainstalowana elektryczną instalacji odnawialnego źródła energii, zawarte we wniosku o wydanie gwarancji pochodzenia. Weryfikacja danych zawartych we wniosku wytwórcy OZE odbywa się w terminie 30 dni od dnia jego otrzymania przez operatora, po czym właściwy operator (operator systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego lub do operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego) przekazuje ten wniosek Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki, wraz z potwierdzeniem ilości wytworzonej energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych oraz energii wprowadzonej do sieci. Ustaleń tych właściwy operator (operator systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego lub do operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego) dokonuje na podstawie wskazań urzędzeń pomiarowo - rozliczeniowych. Zgodnie z ustawą o odnawialnych źródłach energii gwarancja pochodzenia jest oznaczona indywidualnym numerem²⁹.

Temporalny zakres obowiązywania gwarancji pochodzenia, niezależnie od przeniesienia praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia³⁰, został zgodnie z art. 122 ust 3 ustawy o odnawialnych źródłach energii (...) i zgodnie z ust. 4 ww. art. Po upływie tego okresu gwarancja pochodzenia wygasa i podlega wykreśleniu z rejestru prowadzonego przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki³¹. Każda gwarancja pochodzenia jest wydawana za wytworzoną energię elektryczną z dokładnością do 1 MWh³².

Elementem wspólnym gwarancji pochodzenia i świadectwa pochodzenia jest fakt, iż obydwa dokumenty mają postać elektroniczną³³, a także, iż obydwa dokumenty mają status prawny zaświadczenia. Świadectwo pochodzenia jest zaświadczeniem w myśl przepisów ustawy – k.p.a.³⁴. Dokument gwarancji pochodzenia ma status prawny zaświadczenia w myśl przepisów k.p.a.³⁵.

Zaświadczenia potwierdzają w sposób urzędowy określone fakty lub stan prawny. Jak wskazuje się w piśmiennictwie (Lang, 1988, s. 14), od decyzji deklaratoryjnych zaświadczenia odróżnia to, że nie są czynnościami prawnymi zmierzającymi bezpośrednio do wywołania skutków prawnych, lecz czynnościami faktycznymi, które mogą, ale nie muszą wywoływać skutki prawne. Za pomocą zaświadczeń organ administracji stwierdza to, co jest mu wiadome. Nie rozstrzyga jednak żadnej sprawy, nie objawia swojej woli, nie konkretyzuje też norm prawa materialnego. Zaświadczenie, w myśl ustawy – k.p.a., nie zmienia zakresu praw i obowiązków podmiotu ani nie wywołuje bezpośrednio skutków materialnych. Nie wyklucza to jednak wpływu treści zaświadczenia na realizację praw i obowiązków.

Jako zaświadczenie organu administracji publicznej dokument gwarancji pochodzenia jest dokumentem urzędowym i może stanowić również dowód w myśl przepisów k.p.a.

²⁹ Art. 122 ust. 5 ustawy z dn. 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (t.j. Dz.U. 2018, poz. 2389).

³⁰ Zgodnie z art. 120 ust. 3 ustawy o odnawialnych źródłach energii (...) możliwy jest obrót gwarancjami, który jest niezależny od systemu wsparcia bazującego na systemie świadectw pochodzenia, tzw. zielonych certyfikatów. Okres ważności gwarancji pochodzenia w przeciwieństwie do świadectw pochodzenia jest ograniczony czasowo. Element ten, choć nie jedyny, wyróżnia gwarancje pochodzenia pod świadectw pochodzenia. Drugim istotnym elementem wyróżniającym gwarancje pochodzenia od świadectw pochodzenia jest fakt, iż sam dokument gwarancji pochodzenia nie generuje praw majątkowych (art. 120 ust. 2 ustawy o odnawialnych źródłach energii (...)).

³¹ Art. 122 ust. 4 ustawy z dn. 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (t.j. Dz.U. 2018, poz. 2389).

³² Art. 122 ust. 7 ustawy z dn. 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (t.j. Dz.U. 2018, poz. 2389).

³³ Art. 124 ust. 1 w zw. z art. 124 ust. 8 ustawy z dn. 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (t.j. Dz.U. 2018, poz. 2389) oraz E. Olejarczyk, (2016, s. 39), a także art. 46 ust. 10 ustawy o odnawialnych źródłach energii (...).

³⁴ Art. 46 ust. 11 i art. 121 ust. 4 ustawy z dn. 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (t.j. Dz.U. 2018, poz. 2389).

³⁵ Art. 121 ust. 4 ustawy z dn. 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (t.j. Dz.U. 2018, poz. 2389).

Gwarancja pochodzenia kwalifikuje się do zaliczenia tego dokumentu do dokumentów urzędowych, dokument ten jest bowiem sporządzany w przepisanej treści ustawy o odnawialnych formie w postaci elektronicznej³⁶ oraz wydawany jest przez powołany do tego organ państwowi, tj. przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki³⁷.

Dokumenty urzędowe, pochodzące od organu administracji, jako ich wystawcy, w postępowaniu administracyjnym niosą ze sobą dwa domniemania, a mianowicie:

- 1) domniemanie prawdziwości (autentyczności), oraz
- 2) domniemanie zgodności z prawdą (Bojanowski i Żukowski, 2009, s. 57).

W tym miejscu, zaznaczyć należy, iż kwestie związane z wydawaniem zaświadczeń w postępowaniu administracyjnym, mimo iż budziły w piśmiennictwie liczne wątpliwości, dla praktyki takich wątpliwości nie budzą i stanowią jedną z form działania administracji publicznej (ibidem, s. 551).

Forma gwarancji pochodzenia powoduje, iż organ administracji publicznej wydający to zaświadczenie jest związany w zakresie przytoczonej treści zaświadczenia tym, co zostało w treści tego dokumentu urzędowo stwierdzone, a moc zaświadczenia może być tylko obalona przez przeprowadzenie dowodu przeciwko treści zaświadczenia³⁸.

Warunkiem koniecznym, aby gwarancja pochodzenia była uznana jako dokument urzędowy i miała formę zaświadczenia jest, aby dochowane było minimum formy, co wynika z tego, iż ustawa o odnawialnych źródłach energii w art. 121 w ust. 4 wskazuje, iż do wydawania gwarancji pochodzenia oraz innych dokumentów potwierdzających wydanie gwarancji pochodzenia stosuje się odpowiednio przepisy ustawy – k.p.a. o wydawaniu zaświadczeń. Minimum formy zatem, co wynika z art. 63 § 2 w zw. z art. 216 § 2 k.p.a., to we wniosku o wydanie gwarancji pochodzenia należy wskazać stronę, jej adres, żądanie i podpis, a także interes prawny lub przepis prawa, z którego wynika obowiązek wydania zaświadczenia. Kwestie te w ograniczonym zakresie wskazuje ustawa o odnawialnych źródłach energii w art. 121 w ust. 3.

Sam tryb wydawania gwarancji pochodzenia przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki ma charakter postępowania gabinetowego, w którym to postępowaniu organ administracji publicznej weryfikuje żądanie strony przez przyzmat przesłanek wskazanych w treści art. 217 § 2 k.p.a., tj. poprzez wymóg urzędowego potwierdzenia faktów lub stanu prawnego przepisami prawa oraz ze względu na interes prawny strony (wytwórcy energii)³⁹.

Zaświadczenie jako forma gwarancji pochodzenia powoduje, iż dokument ten może być środkiem dowodowym, co wpłynąć może na zakres praw i obowiązków strony, nie wywołując przy tym dla niej żadnych skutków materialnych.

Zaświadczenie jako forma gwarancji pochodzenia nie wiąże jednak organu administracji. Do zaświadczeń nie ma zastosowania art. 145 k.p.a. dotyczący spraw zakończonych decyzją ostateczną. Zaświadczenie nie rozstrzyga żadnej sprawy, a jest jedynie pochodną określonych faktów lub stanu prawnego, a z wydanym zaświadczeniem nie wiąże się tzw. *res iudicata* (Jaśkowska, 2013, s. 1104–1119).

³⁶ Art. 122 ust. 8 ustawy z dn. 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (t.j. Dz.U. 2018, poz. 2389).

³⁷ Art. 122 ust. 2 ustawy z dn. 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (t.j. Dz.U. 2018, poz. 2389).

³⁸ Wyr. WSA z dnia 16 grudnia 2009, I OSK 44/08, LEX 526574.

³⁹ Wyr. WSA w Białymstoku z dnia 13 stycznia 2011 r., II SA/Bk 75/10, LEX nr 752406.

W sprawach dotyczących zaświadczeń uzyskanie przez przedsiębiorstwo energetyczne zaświadczenia w postaci gwarancji pochodzenia energii pociąga za sobą uprawnienie tego przedsiębiorstwa do ujawnienia tego faktu w rejestrze prowadzonym przez podmiot prowadzący:

- 1) giełdę towarową w rozumieniu ustawy o giełdach towarowych, lub
- 2) na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej rynek regulowany w rozumieniu ustawy o obrocie instrumentami finansowymi

– organizujący obrót gwarancjami pochodzenia.

Gwarancje pochodzenia, podobnie jak świadectwa pochodzenia, podlegają obrotowi, z tym zastrzeżeniem, iż z gwarancji pochodzenia nie wynikają prawa majątkowe. Element ten trafnie zauważyła E. Olejarczyk⁴⁰. Przepisy ustawy o odnawialnych źródłach energii gwarantują funkcjonowanie gwarancji pochodzenia w oparciu o regulacje rynkowe (możliwość obrotu gwarancjami pochodzenia) i nie wprowadzają w tym zakresie obowiązków ustawowych dedykowanych przedsiębiorcom (Szambelańczyk, 2016, s. 330).

Organ uprawniony do wydawania i potwierdzania określonych urzędowo faktów nie może wydawać z urzędu zaświadczeń, a samo zaświadczenie musi być wydane w określonej formie (w przypadku gwarancji pochodzenia w formie elektronicznej) i w przedmiocie mieszczącym się w zakresie działania uprawnionego podmiotu (w przypadku gwarancji pochodzenia Prezes Urzędu Regulacji Energetyki, który zgodnie z art. 122 ust. 3 ustawy o odnawialnych źródłach energii (...) wydaje gwarancje pochodzenia w terminie 30 dni od dnia przekazania przez właściwego operatora wniosku) (Adamiak, 2011, s. 514).

W tym miejscu należy także wspomnieć o transgranicznym charakterze gwarancji pochodzenia jako o elemencie odróżniającym ten rodzaj zaświadczenia od świadectwa pochodzenia (Olejarczyk, 2016, s. 40). W przypadku gwarancji pochodzenia wydawanych na gruncie ustawy o odnawialnych źródłach energii (...) kwestie te zostały uregulowane w przepisach pozwalających na uznawanie gwarancji pochodzenia wydanych w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stronie umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym⁴¹.

Uzyskanie zatem zaświadczenia potwierdzającego wytworzenie energii ze źródeł odnawialnych (w postaci gwarancji pochodzenia) nie jest skomplikowane, a przedsiębiorca, będący wytwórcą energii ze źródeł odnawialnych, który wystąpi i uzyska gwarancję pochodzenia będzie mógł ją sprzedać, natomiast nabywca gwarancji może to zaświadczenie (gwarancję pochodzenia) wykorzystać w celu potwierdzenia efektu środowiskowego w postaci zmniejszenia tzw. śladu węglowego, czy też po prostu wykorzystywania energii ze źródeł odnawialnych. Z tego też względu adresatami gwarancji pochodzenia są podmioty zabiegające o ochronę środowiska.

Gwarancja pochodzenia może być przedmiotem obrotu, i co istotne, w obecnym stanie prawnym gwarancja pochodzenia nie jest kwalifikowana jako instrument finansowy w rozumieniu przepisów ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, analogicznie zresztą jak w przypadku świadectw pochodzenia (Długosz, 2013, s. 264).

Ustawa o odnawialnych źródłach energii (...) wskazuje na możliwość odpłatnego zbycia gwarancji pochodzenia, i w tym celu posługuje się zamiennie terminem przekazanie gwarancji

⁴⁰ Ar 124 ust. 1 ustawy z dn. 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (t.j. Dz.U. 2018, poz. 2389) oraz E. Olejarczyk, (2016, s. 41).

⁴¹ Art. 123 ust 1 ustawy z dn. 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (t.j. Dz.U. 2018, poz. 2389).

pochodzenia⁴² oraz terminem przeniesienia gwarancji pochodzenia⁴³. Gwarancja pochodzenia może być przenoszona przez jednego posiadacza na innego niezależnie od energii, do której się odnosi. Termin przekazania gwarancji pochodzenia wskazuje na odrębność od systemu świadectw pochodzenia⁴⁴, a przeniesienie wskazuje na *stricte* temporalny charakter obrotu gwarancjami pochodzenia i skutku związanego z przeniesieniem gwarancji pochodzenia, które następuje dopiero z chwilą dokonania odpowiedniego wpisu w rejestrze gwarancji pochodzenia⁴⁵.

Po upływie 12 miesięcy gwarancja pochodzenia wygasa z mocy prawa i podlega wykreśleniu z rejestru gwarancji pochodzenia⁴⁶. Z kolei wykorzystanie gwarancji pochodzenia (przekazanie dla odbiorcy końcowego) doprowadza do jej unieważnienia – spełnienie jej celu, to udostępnienie dowodu odbiorcy końcowemu⁴⁷. W odróżnieniu od świadectw pochodzenia, gwarancje pochodzenia są dokumentami ważnymi na terenie całej Unii Europejskiej, a państwa członkowskie zobowiązały się, by uznawać gwarancje pochodzenia wydawane przez inne państwa członkowskie.

Istotnym jest, iż zgodnie z treścią dyrektywy 2009/28/WE⁴⁸ podmioty zajmujące się wydawaniem gwarancji pochodzenia muszą być niezależne od działalności w zakresie wytwarzania, obrotu i dostarczaniem energii. Podmiotem takim w przypadku Polski jest w istocie organ koncesyjny w zakresie wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych⁴⁹. W tym miejscu wskazać należy, iż z przepisów dyrektywy 2009/28/WE nie wynika, że regułą powinno być wskazanie w przepisach i regulacjach krajowych w państwach UE organów regulacyjnych w zakresie sektora energetyki jako podmiotów uprawnionych do wydawania gwarancji pochodzenia. Niemniej jednak, potwierdzeniem swoistej niezależności organów regulacyjnych od działalności w zakresie wytwarzania, obrotu i dostarczaniem energii jest fakt, iż podmioty te są w UE odpowiedzialne za wydawanie gwarancji pochodzenia, jako przykład podać należy austriackiego regulatora E-Control (odpowiednik polskiego Urzędu Regulacji Energetyki), który jest odpowiedzialny za wydawanie gwarancji pochodzenia w Austrii, ale już w Czechach podmiotem tym jest OTE a.s., tj. czeski krajowy operator gazowy i elektroenergetyczny.

W tym miejscu należy wskazać na niezwykle ważny element wyróżniający gwarancje pochodzenia, na co zwrócił uwagę Z. Muras (2015), iż elementem odróżniającym gwarancje pochodzenia od świadectw pochodzenia jest to, iż gwarancje pochodzenia wydawane są jedynie dla ilości energii wprowadzonej do sieci (ilość energii netto), co jest elementem odróżniającym od świadectw pochodzenia, które wydawane są dla całej ilości wytwarzanej energii elektrycznej wytwarzanej ze źródeł odnawialnych w instalacjach odnawialnego źródła energii (ilość energii brutto – łącznie z tzw. zużyciem własnym wytwórcy OZE)⁵⁰. Świadectwa pochodzenia wydawane są dla energii elektrycznej wytworzonej ze źródeł odnawialnych, a nie tylko dla energii elektrycznej wytworzonej i wprowadzonej do sieci elektroenergetycznej⁵¹.

⁴² Art. 120 ust. 3 w zw. z art. 129 ust. 9 ustawy z dn. 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (t.j. Dz.U. 2018, poz. 2389).

⁴³ Art. 129 ust. 7 w zw. z art. 129 ust. 9 ustawy z dn. 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (t.j. Dz.U. 2018, poz. 2389).

⁴⁴ Art. 120 ust. 3 ustawy z dn. 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (t.j. Dz.U. 2018, poz. 2389).

⁴⁵ Art. 129 ust. 7 ustawy z dn. 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (t.j. Dz.U. 2018, poz. 2389).

⁴⁶ Art. 122 ust. 4 ustawy z dn. 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (t.j. Dz.U. 2018, poz. 2389).

⁴⁷ Art. 122 ust. 6 w zw. z art. 124 ust. 4 ustawy z dn. 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (t.j. Dz.U. 2018, poz. 2389).

⁴⁸ Art. 15 ust. 4. Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych zmieniającą i w następstwie uchylającą dyrektywę 2001/77/WE oraz 2003/30/WE (Dz. Urz. UE L 140 z 05.06.2009, str. 16, z późn. zm.).

⁴⁹ Art. 32 ust. 1 lit b ustawy z dn. 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (t.j. Dz.U. 2018, poz. 755, 650, 685, 771, 1000, 1356, 1629, 1637, 2348, z 2019 r. poz. 42, 125).

⁵⁰ Art. 120 ust. 1 ustawy z dn. 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (t.j. Dz.U. 2018, poz. 2389).

⁵¹ Art. 44 ust. 1 ustawy z dn. 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (t.j. Dz.U. 2018, poz. 2389).

IV. Ślad środowiskowy

Pisząc o śladzie środowiskowym, w istocie można się zamiennie posługiwać się pojęciem „śladu węglowego”, a pisząc o śladzie węglowym w istocie mowa jest o śladzie środowiskowym. Wynika to z faktu, iż w tym zakresie nie ma jednej i wiążącej definicji. Powyższe założenia oparte są na zaleceniach Komisji Europejskiej z dnia 9 kwietnia 2013 r. w sprawie stosowania wspólnych metod pomiaru efektywności środowiskowej w cyklu życia produktów i organizacji oraz informowania o niej (2013/179/UE Dz. Urz. UE L 124), które określają co należy uznawać za ślad środowiskowy⁵². Zalecenia te nie są wiążące i nie mają one mocy normatywnej. Zgodnie z tym dokumentem ślad środowiskowy produktu (*product environmental footprint*, PEF)) jest opartym na wielu kryteriach wskaźnikiem, który służy do pomiaru efektywności środowiskowej towaru lub usługi przez cały jej cykl życia. Na rynku jednak obecnych jest kilkadziesiąt sposobów obliczania śladu środowiskowego⁵³.

W wielkim skrócie ślad środowiskowy to zatem wszystkie lub wybrane oddziaływania produktu, usługi lub organizacji na środowisko.

W tym miejscu wskazać należy na aspekt informacyjny dokumentu gwarancji pochodzenia i związany z tym aspekt środowiskowy związany z wykorzystaniem energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, polegający na potwierdzeniu uniknięcia śladu węglowego.

Powyższe nie zmienia faktu, iż wciąż regulacje prawne, tak unijne, jak i krajowe, dotyczące instytucji gwarancji pochodzenia nie wykorzystują w pełni instytucji gwarancji pochodzenia dla wskazywania na osiągnięte cele środowiskowe lub jako potwierdzenie unikniętego śladu węglowego.

W związku z powyższym, obowiązujące regulacje winny być systemowo wzmocnione, tak by w sposób wyraźny wskazać w przepisach cel środowiskowy gwarancji pochodzenia dla odbiorcy końcowego, tj. możliwość uniknięcia śladu węglowego lub osiągnięcie celów środowiskowych, przy tym dodatkowo powinno być także jasno zdefiniowane czym jest cel środowiskowy lub ślad węglowy.

V. Uwagi *de lege ferenda*

W pracy przedstawiono kompleksowo podstawy prawne funkcjonowania instytucji gwarancji pochodzenia. Jednakże ustawodawcy ani krajowy, ani unijny nie określili docelowo roli, jaką mogą odgrywać gwarancje pochodzenia. Tym samym w artykule wskazano potencjalny kierunek prac legislacyjnych tak dla polskiego, jak i unijnego ustawodawcy.

Mając na uwadze powyższe zasadnym jest, aby polski ustawodawca w ustawie o odnawialnych źródłach energii wprowadził regulacje mające na celu:

- 1) potwierdzenie, iż gwarancja pochodzenia jest wyłącznym dokumentem poświadczającym odbiorcy końcowemu, że określona w tym dokumencie ilość energii elektrycznej wprowadzonej do sieci dystrybucyjnej lub sieci przesyłowej została wytworzona z odnawialnych źródeł

⁵² Dokument ten został opracowany jako jeden z elementów inicjatywy strategii „Europa 2020” – Europa efektywnie korzystająca z zasobów. W Planie działania na rzecz zasobooszczędnej Europy Komisji Europejskiej przedstawiono proponowane sposoby zwiększenia produktywności zasobów i niezależności wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów oraz oddziaływania na środowisko, biorąc pod uwagę cykl życia. Celem dokumentu jest określenie podejścia metodologicznego, tak by możliwym była ocena, przedstawienie i porównanie ekologiczności produktów, usług i przedsiębiorstw w oparciu o kompleksową ocenę oddziaływania na środowisko w czasie całego cyklu życia („ślad ekologiczny”). Zalecenie przedstawiają metodę modelowania oddziaływania przepływów materiałów i energii oraz emisji i strumieni odpadów związanych z produktem na środowisko, przez cały cykl życia produktu.

⁵³ Patrz uwagi Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii. Pozyskano z: <https://www.mpit.gov.pl/strony/zadania/reindustrializacja-gospodarki/rownowazony-rozwoj-gospodarczy/gospodarka-o-obiegu-zamknietym/slady-srodowiskowy/>.

- energii w instalacjach odnawialnego źródła energii, tak aby podkreślić różnice pomiędzy gwarancją pochodzenia a świadectwem pochodzenia;
- 2) dodanie przepisu stanowiącego, iż: „Gwarancja pochodzenia stanowi dokument potwierdzający wartości środowiskowe i społeczne konsumowanej energii ze źródeł odnawialnych”, co przyczyni się do zwiększenia obrotu gwarancjami pochodzenia;
  - 3) dodanie przepisu wskazującego w dokumencie gwarancji pochodzenia datę wytworzenia po raz pierwszy energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w instalacji odnawialnego źródła energii, co wzmocni kompleksowość implementacji przepisów dyrektywy 2009/28/WE;
  - 4) wzmocnienie regulacji informacyjnych w ustawie, tak by umożliwić w trybie wnioskowym przedsiębiorstwu energetycznemu oferującemu energię elektryczną odbiorcy końcowemu unieważnienie gwarancji pochodzenia po skonsumowaniu dostarczonej energii odbiorcy końcowemu i po dostarczeniu odbiorcy końcowemu dowodu wytworzenia energii ze źródeł odnawialnych w postaci gwarancji pochodzenia;
  - 5) możliwość wykorzystania gwarancji pochodzenia przez usługodawców w celach oferowania usług, które zrealizowane zostaną z wykorzystaniem energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, wraz z możliwością unieważnienia przez usługodawców gwarancji pochodzenia w przypadku zrealizowania usług na rzecz konsumentów lub odbiorców tych usług (ten sam kierunek może być zastosowany w przypadkach związanych z wytwarzaniem dóbr określonych rodzajów dla odbiorców tych dóbr);
  - 6) wprowadzenie ulg i preferencji podatkowych, np. w postaci stosowania przez samorzady terytorialne preferencyjnych stawek podatku od nieruchomości w przypadku podmiotów korzystających z energii wytworzonej ze źródeł odnawialnych i legitymujących się dokumentem gwarancji pochodzenia, co wpływałoby na polepszenie jakości powietrza, poprzez preferencyjne traktowanie wykorzystywanej wyłącznie w celach grzewczych energii ze źródeł odnawialnych;
  - 7) wprowadzenie zmian w ustawie – Prawie zamówień publicznych (...), uznających za spełnienie kryteriów środowiskowych poprzez dostarczenie przez wykonawcę zamówienia gwarancji pochodzenia potwierdzających wykorzystanie określonej ilości energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w przypadku produktów i towarów dostarczonych lub wytworzonych z użyciem energii elektrycznej, co spowodowałoby to wzmocnienie atrakcyjności tzw. zielonych zamówień publicznych;
  - 8) wprowadzenie regulacji w przepisach środowiskowych zmniejszających opłaty środowiskowe w przypadku przedłożenia dokumentu gwarancji pochodzenia;
  - 9) wprowadzenie regulacji mających na celu ujęcie w sprawozdaniach Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki i w informacjach kwartalnych Prezesa URE (art. 131 ust. 3 pkt 4 ustawy o odnawialnych źródłach energii) informacji dotyczących ilości energii elektrycznej wytworzonej ze źródeł odnawialnych potwierdzonych gwarancjami pochodzenia z uwzględnieniem rodzajów instalacji odnawialnego źródła energii;
  - 10) wzmocnienie regulacji ustawowych umożliwiających „umiędzynarodowienie” krajowych gwarancji pochodzenia, poprzez umożliwianie Prezesowi URE lub podmiotowi prowadzącemu giełdę towarową w rozumieniu ustawy o giełdach towarowych lub prowadzącemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej rynek regulowany w rozumieniu ustawy o obrocie instrumentami

finansowymi możliwość uczestnictwa w międzynarodowych organizacjach zrzeszających podmioty wydające gwarancje pochodzenia;

- 11) rozszerzenie instytucji gwarancji pochodzenia na energię ze źródeł innych niż odnawialne i innych niż energia wytworzona w technologii wysokosprawnej kogeneracji⁵⁴;
- 12) wprowadzenie preferencji w opłatach za emisję dwutlenku węgla związanych z wytwarzaniem energii elektrycznej przez przedsiębiorstwa energetyczne zobowiązane do ponoszenia opłat w związku z wykorzystywaniem lub wytwarzaniem przez te przedsiębiorstwa energii ze źródeł odnawialnych w przypadku legitymowania się dokumentem gwarancji pochodzenia;
- 13) wykorzystanie gwarancji pochodzenia jako ulg klimatycznych dla podmiotów zobowiązanych do realizacji ustawy z dnia 12 czerwca 2015 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (Dz.U. 2018, poz. 1201).

Wprowadzenie powyższych zmian spowoduje, iż krajowy rynek gwarancji pochodzenia stanie się rynkiem elastycznym, na którym przede wszystkim przedsiębiorcy wykazywać będą zainteresowanie pozyskiwaniem gwarancji pochodzenia w celach zarówno informacyjnych, jak i marketingowych związanych z potwierdzeniem śladu środowiskowego ich produktów lub też śladu środowiskowego danej organizacji. Jednocześnie, aby nie spowodować wzrostu cen energii w przyszłości gwarancje pochodzenia powinny funkcjonować w oparciu o regulacje *stricte* rynkowe (możliwość obrotu gwarancjami pochodzenia).

Ponadto, w przyszłości *stricte* informacyjny i ekologiczny (środowiskowy) charakter instytucji gwarancji pochodzenia może stanowić podstawę innych instrumentów mających na celu wspieranie produktów energooszczędnych, efektywnych energetycznie czy ekologicznych, a także może wspierać eliminację produktów nieefektywnie wykorzystujących zasoby środowiska.

Wskazując na rynkowy charakter gwarancji pochodzenia, pomimo wskazanych w treści niedoskonałości instytucji gwarancji pochodzenia i pomimo sformułowania ww. uwag *de lege ferenda*, wydano w 2016 r. 470 gwarancji pochodzenia ze źródeł odnawialnych dla wolumenu 2846,6 GWh, co daje ok. 1,8% krajowego zużycia energii elektrycznej w 2016 r., a w roku 2017 wydanych zostało już 1099 gwarancji pochodzenia ze źródeł odnawialnych dla wolumenu 4755,7 GWh. Skala ta, i blisko 100% wzrost rynku instytucji gwarancji pochodzenia w ciągu jednego tylko roku, pokazuje rosnące już zainteresowanie dokumentem gwarancji pochodzenia i stopniowe budowanie rynku gwarancji pochodzenia.

VI. Podsumowanie

Podsumowując, aby dokument gwarancji pochodzenia mógł być uznany za dokument urzędowy i zaświadczenie w myśl k.p.a. zaistnieć muszą następujące elementy:

- 1) zaświadczenie to jest wydawane na podstawie przepisów prawa (ustawa o odnawialnych źródłach energii);
- 2) zaświadczenie to jest wydawane na podstawie wniosku strony;
- 3) strona powinna mieć interes prawny;

⁵⁴ Ustawodawca już dopuścił możliwość otrzymywania gwarancji pochodzenia za energię wytworzoną w technologii wysokosprawnej kogeneracji. Szczegółowo kwestie te szczegółowo i trafnie omawia w swym artykule M. Krzykowski (2017, s. 55–69). Jednakże, zauważyć należy, iż w związku z uchwaleniem przez Sejm RP na posiedzeniu w dniu 14 grudnia 2018 r. ustawy o promowaniu energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji (druk Nr 3052), kwestie zawarte w tym artykule wymagać mogą aktualizacji. Ustawa ta została opublikowana Dzienniku Ustaw (Dz.U. 2019, poz. 42).

- 4) jest aktem (czynnością materialno-techniczną) organu administracji publicznej (Prezes Urzędu Regulacji Energetyki);
- 5) stanowi czynność faktyczną (jako element odróżniający zaświadczenie od decyzji deklaratoryjnej);
- 6) w przypadku wydawania gwarancji pochodzenia (zaświadczenia) brakuje elementu oświadczenia strony;
- 7) musi odróżniać się od świadectwa pochodzenia, tj. nie uprawnia do wsparcia pomocą publiczną.

Bibliografia

- Adamiak, B. (2011). *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*. Warszawa: C.H. Beck.
- Baehr, J. (red.). (2016). *Ustawa o odnawialnych źródłach energii. Komentarz*. Warszawa: Wolters Kluwer.
- Bojanowski, E., Żukowski, K. (red.). (2009). *Leksykon prawa administracyjnego*, Warszawa.
- Długosz, T. (2013). *System Prawa Administracyjnego*. W: R. Hausner, Z. Niewiadomski, A. Wróbel (red.), *Publiczne prawo gospodarcze* (T. 8b). Warszawa: C.H. Beck.
- Janowicz, Z. (1999). *Kodeks postępowania administracyjnego: komentarz*. Warszawa: Wydawnictwa Prawnicze PWN.
- Jansen, J. (2017). Does the EU renewable energy sector still need a guarantees of origin market? Pozyskano z: <https://www.ceps.eu/system/files/CEPS%20Policy%20Insights%202017-25%20Guarantees%20of%20Origin%20J%20Jansen.pdf>.
- Jansen, J., Drabik, E. i Egenhofer, C. (2016). The Disclosure of Guarantees Of Origin: Interactions with the 2030 Climate and Energy Framework, CEPS Special Report No 149. Pozyskano z: <https://www.ceps.eu/system/files/CEPS%20Policy%20Insights%202017-25%20Guarantees%20of%20Origin%20J%20Jansen.pdf>.
- Jaśkowska, M. (2013). *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*. Warszawa: Wolters Kluwer.
- Jóźwiak, M. i Wierzbowski, K. (2008). System gwarancji pochodzenia energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych (System of Guarantees of Origin of Electricity from Renewable Sources). *Monitoring Środowiska Przyrodniczego*, 9, 89–96. Kielce: Kieleckie Towarzystwo Naukowe.
- Kenig-Witkowska, M.M. (2011). *Prawo środowiska Unii Europejskiej. Zagadnienia systemowe*. Warszawa: Wolters Kluwer.
- Krzykowski, M. (2017). Wytwarzanie energii elektrycznej w technologii wysokosprawnej kogeneracji – zmiany legislacyjne w ciągu ostatnich lat. *Forum Prawnicze*, 1.
- Lang, J. (1988). Zaświadczenia w rozumieniu kodeksu postępowania administracyjnego. *Organizacja, Metody, Technika*, 2.
- Muras, Z. (2015). Gwarancja pochodzenia – instrument wsparcia? *Czysta Energia*, 1. Pozyskano z: https://www.cire.pl/pliki/2/prawo_muras_po_red_po_adpo_kor1.pdf.
- Olejarczyk, E. (2016). Wprowadzenie do prawnych aspektów odnawialnych źródeł energii. *Przegląd Ochrony Środowiska*, 1.
- Wasiuta, A. (2013). Kształtowanie systemu gwarancji pochodzenia energii elektrycznej z energii odnawialnej. W: T. Noch, J. Saczuk (red.), *Interdyscyplinarny charakter zarządzania i inżynierii produkcji*. Gdańsk: GSW.